

Než dojeli k širokému ohbí řeky Temže, cítil král Jindřich, jak se chvěje. Přestože Westminsterský palác už měli na dohled, byli stále půl míle na západ od samotného Londýna. Říkalo se, že se obě části města každým rokem sblíží, jak kupci budují na levných pozemcích v dosahu městských trhů dílny a sklady a Londýn se rozrůstá za obvod římských hradeb.

Tma jen zhoršila už tak hroznou lezavou zimu. Za soumraku přinesl vítr spršku ledových krupek, ale ty za králův špatný stav nemohly. Jindřich byl sám zděšen, jak je slabý. Údy měl tak ochablé, že jej sotva dvacet mil v koňském sedle proměnilo v úpějíci uzlíček bolesti a pod brněním z něho lil pot. Chvillemi měl pocit, že nebyt těch ocelových plátů, které ho držely zpříma, upadl by.

Původně neměl v úmyslu vydat se do Westminsterského paláce s celým průvodem, ale na hradě Windsor se našlo téměř čtyřicet ochotných lordů. Sotva se rozkřiklo, že král vstal z lůžka a chystá se do Londýna, rozlehl se všude jásot a dupot, jako lavina se šířil hradem a přeskočil do města, kde ho znásobilo tisícero hrdel, až dosáhl intenzity zimní vichřice.

Před odjezdem musel ještě Jindřich přečkat vánoční mši v kapli svatého Jiří. Zatímco všichni přítomní vzdávali díky Pánu za královo uzdravení, on sám mezi nimi seděl nehybný a bledý. Chystanou velkou hostinu rozchvátili lidé, jak pobíhali sem a tam a vzrušeně sháněli koně i sluhy, aby se mohli připojit k Jindřichovi. Zimní slunce už viselo nízko nad nachovým obzorem, když se král doprovázený více než stovkou mužů s meči a v brnění vydal na cestu. V mrazivém větru se nad průvodem třepotaly praporce s královskými lvy.

Westminsterský palác stál kus od Londýna proti proudu Temže, dostatečně daleko od odporných miazmat, z nichž se každé léto šířily nemoci. Jindřich zvolil cestu po březích řeky. Po jednom boku měl Buckingham, po druhém hraběte Percyho; zbytek pánů, jedoucích v semknutých řadách těsně za sebou, vedl Derry Brewer. Král už zpomalil koně do kroku, aby si trochu odpočinul. Cesta z Windsoru jim zabrala pět hodin, možná i víc, a on se začínal obávat, že přecenil své síly. Věděl, že kdyby omdlel a upadl, utrpěla by jeho prestiž ránu, z níž už by se nemusela vzpamatovat. York zatím stále držel Somerseta ve vězení a Jindřich věděl, že když bude příliš otálet, mohl by to být Somersetův konec. A kromě toho musel od Yorka získat královskou pečeť. Neměl na vybranou, musel se překonat a potlačit bušení srdce i bolest vystřelující z každého kloubu a šlachy. Nikdy se necítil tak vyčerpaný, ale znovu a znovu si připomínal, že i Kristus cestou na Kalvárii třikrát klesl. Já neklesnu, říkal si v duchu, a pokud ano, zase vstanu, vyšvihnu se do sedla a budu pokračovat v cestě.

Teď, na dohled od Westminsteru, cítil tíhu očekávání těch, kdo jej následovali, znovu probuzenou víru každého z lordů, které v uplynulém roce odstavili Yorkovi oblíbenci. Jejich stížnosti proti rodu Nevillů dosud nikdo nebral vážně, jejich žaloby zamítali soudci placení lordem protektorem. Teď se král probral z mdloby a oni celí okřáli jakoby opilí štěstím. Rozradostnila je i skutečnost, že obyvatelé vesnic kolem Londýna vybíhali na silnici, aby pozdravili projíždějícího Jindřicha. Opustili sváteční tabule i bohoslužby, stáli podél cest a jásali, když rozpoznali barvu praporců a došlo jim, že je král konečně zpátky. Stovky lidí zaplnily každé volné prostranství a snažily se neztratit panovníka z dohledu. Ten zatím toužil jen po odpočinku. Nohy v brnění se mu třásly a kolikrát zvedl ruku, aby si otřel pálící pot z očí, ale jeho rukavice pokaždé jen zaskřípala o železné hledí přilby.

Zprvu chtěl vstoupit rovnou do města, jet do Toweru a osvobodit vězněného Somersetu. Tepající bolest jej ale přiměla přehodnotit plány a Jindřich se rozhodl, že ten večer už dál než do Westminsteru dojet nezvládne. Prosil Boha, aby si tam mohl alespoň nakrátko odpočinout.

Vjel na prostranství mezi královským palácem a Westminsterským opatstvím a na místě otočil koně, aby mohl sesednout. Buckingham, který vycítil, že je král na konci sil, seskočil ze sedla, stoupl si vedle Jindřicha a snažil se jej co nejvíc zaclonit před dotěrnými pohledy. Jindřich se naklonil dopředu a ztěžka se svezl na zem. Chvilí se rukama v rukavicích držel rozsochy sedla, dokud si nebyl jistý, že ho nohy unesou. Královští heroldi zaduli dlouhou fanfáru, ale nádvoří se i bez ní zaplnilo pobíhajícími muži, kteří s hlasitým voláním oznamovali zvěst o panovníkově příjezdu.

Jindřich se napřímil a cítil, že ho síly neopustily. Natáhl ruku a na okamžik ji nechal spočinout na Buckinghamově rameni.

„Děkuji vám, Humphrey. Kdybyste mne teď laskavě doprovodil do paláce, došel bych si pro svoji pečeť.“

Buckingham vypjal hrud', až mu zaprašťel pancíř. V náhlém hnutí mysli poklekl. Hrabě Percy právě sesedal a hodil otěže jednomu ze svých mužů. Ačkoli vítr nepříjemně bodal a kolena protestovala, i on pomalu klesl na dláždění a přitáhl si kožešiny k ramenům. Šlechtici a rytíři okolo nich udělali totéž a jediný, kdo zůstal stát, byl Jindřich. Zhluboka se nadechl a pohlédl přes jejich hlavy k velké bráně Westminsterského paláce.

Bylo to tak dávno, co zde stál naposledy.

„Povstaňte, pánové. Je příliš chladno, než abychom zde stáli ve tmě. Uvedte mě, Buckinghame. Směle do toho.“

Buckingham se zvedl a s radostným výrazem ve tváři vykročil. Ostatní následovali krále Jindřicha jako věrný a ke všemu připravený pluk.

Jindřich kráčel dlouhou ústřední chodbou Westminsterského paláce a blahořečil svému brnění. Klesal sice pod jeho váhou, ale dodávalo mu vzeření silného muže, jímž kdysi byl. Palácoví sloužící plakali radostí, utírali si zarudlé oči a vedli panovníkovu družinu ke královským komnatám, v nichž teď úřadoval York. Štěstí že právě nepobýval někde na severu, i když by to leccos usnadnilo. Korunní pečeť, to byly pouhé dva kusy stříbra uložené ve váčku uvnitř zdobené truhlice, ale bez ní nebylo možné vydat žádný královský výnos ani nový zákon. Přestože šlo o pouhý symbol, ten, kdo ji měl v rukou, mohl vládnout království, přinejmenším formálně.

V závětrí bylo o poznání tepleji, přestože Westminsterský palác zůstával chladný a vlhký i za nejkrásnějšího počasí. Jindřich, který se po cestě z Windsoru stále potil, kráčel s obnaženou hlavou a v řinčící zbroji po dlouhých chodbách ke svým komnatám nad řekou. Cestou hledal slova, která řekne protektorovi a obránci království. Bylo jisté, že Richard Plantagenet jeho zemi nepřivedl do záhuby ani ji nezavlekl do války. Z toho, co slyšel od svých lordů, Jindřich vyrozuměl, že zatímco on se ve Windsoru zmítal v horečnatých snech, York nemusel čelit jedinému povstání či vzpouře ani jiným vážnějším problémům. Bylo těžké vysvětlit, proč podobné zprávy probouzely v králi hněv, ale i ten mu mohl být ku prospěchu, bez ohledu na příčinu. Nesměl se dát zvíkat, dokud nezbaví úřadu muže, který teď vládl jeho jménem.

Když zdolal dlouhé schodiště, musel nabrat síly a vydýchat se, než znovu ovládl roztrásené svaly. Nejen ve snaze zakrýt skutečnost, že zastavil jen kvůli odpočinku, rozkázal Buckinghamovi, aby měl v záloze připraveny rychlé jezdce, kteří dopraví do Toweru příkaz k Somersetovu propuštění, jen co se pečeť ocitne v královských rukou. Sluhové z davu doprovázejícího krále měli mezitím přivést strážce pečeti z jejich komnat.

Jindřich měl sucho v ústech. Sáhl si na hrdlo, odkašlal si a uchopil láhev, kterou mu beze slova podal Derry Brewer. Obsahovala whis-

ky a král celý zrudl a div se neudusil. Derry pobaveně naklonil hlavu a potutelně se usmíval.

„Lepší než voda. Dodá vám sílu, Vaše Výsosti,“ řekl.

Král Jindřich chtěl něco vztekle odseknout, ale pak usoudil, že mu nápoj pomáhá, a než láhev vrátil, napil se ještě jednou. V některých krajích se téhle pálenice říkalo živá voda. Král cítil, jak se v něm rozlévá teplo.

Po dalším z dlouhých schodišť vystoupal ke královským komnatám. Sluhové mu otevírali dveře a Jindřich zrychlil. Ještě si pamatoval na soud s ubohým Suffolkem, který se odehrál právě tady. Vilém de la Pole byl odsouzen do vyhnanství a poté zavražděn na moři, když opouštěl Anglii. Viděl ty události v duchu jen matně a jako by přes závoj, jako vzpomínky jiného člověka, který se propadal do nicoty. Teď, když tudy znovu kráčet, měl mysl jasnou, závoj byl stržen a roztrhán na cáry. Představa, že by se měl zase propadnout do polovědomí, v něm vyvolávala tupý a mrazivý strach, jako když námořník vyvržený na břeh s hrůzou hledí zpět na temný příboj, jenž mu omývá kotníky.

„Bože, dej mi sílu,“ zamumlal Jindřich, když vstoupil do místnosti a jeho pohled padl na dvojici mužů, kteří už stáli a chystali se ho uvítat.

Od chvíle, kdy král Jindřich viděl Richarda z Yorku naposledy, vévoda přibral na váze a ztratil poslední rysy pružného mladého muže, jímž kdysi býval. Byl hladce oholen a vlasy měl stále černé. Široká ramena i svaly na břiše svědčily o velké síle. Richard, hrabě ze Salisbury, byl o generaci starší než York, ale uchoval si šlachovitou postavu. Ve tváři měl zdravou barvu jako pravý bojovník ze skotské hranice. Jindřich si všiml, že Salisburyho výraz potemněl, když spatřil hraběte Percyho, ale pak York i Salisbury poklekli na jedno koleno a sklonili hlavy.

„Vaše Výsosti, naplňuje mne radost, když vidím, že je vám lépe,“ řekl York a Jindřich jim pokynul, aby vstali. „Modlil jsem se, abych

se dožil tohoto dne, a dám sloužit děkovné mše v kostelích na všech svých panstvích.“

Král si jej úkosem změřil. Uvědomil si, že jeho hněv pramení částečně z toho, jak dobře si ten člověk vedl v úřadě, který si přisvojil. Hledat na Yorkovi a jeho kancléři chyby bylo pod Jindřichovu důstojnost, ale pak si vzpomněl na Somerseta a na to, že má být na Yorkův rozkaz souzen a popraven. To mu dodalo na rozhodnosti. Přestože mu jakákoli zášť byla cizí, na okamžik pocítil radost z převahy, kterou mu dávalo jeho postavení.

„Richarde, vévodo z Yorku, dal jsem do této místnosti přinést korunní pečeť,“ oznámil. „Předáte mi ji osobně do rukou. Pak složíte hodnost protektora a obránce království. Váš kancléř Richard, hrabě ze Salisbury, je rovněž zbaven úřadu. Z mého rozhodnutí budou propuštěni na svobodu ti, jež jste nechal uvěznit. A zadrženy budou osoby, kterým jste pomohl na svobodu!“

York vycítil osten králova hněvu a zbledl.

„Vaše Výsosti, jednal jsem pouze v zájmu této země. Po celou tu dobu, co jste byl...“ opatrně volil slova, aby se nedopustil urážky, „co jste byl nemocen. Vaše Veličenstvo si může být zcela jisto mou věrností a slovem.“ Vzhlédl zpod zamračeného obočí a snažil se uhodnout, jaká změna se odehrála s tímto člověkem, který si studenýma očima měřil všechny okolo. Jindřich, jak ho znával, byl slabý na těle i na duchu a netoužil po ničem než po modlitbě a tichém ústraní. Teď před ním stál panovník vyzařující nezlomnou vůli, přestože byl bledý jako svíce.

Než mohl král odpovědět, upřela se pozornost všech přítomných ke dveřím za jeho zády, v nichž stanuli čtyři opatrovníci pečeti, nescoucí stříbrnou truhlici, jež jim byla svěřena. Po dlouhém běhu přes celý palác těžce oddechovali a jeden z nich položil schránku roztřesenýma rukama na stůl.

„Otevřete truhlici, Richarde,“ nařídil Jindřich, „a podejte mi mou pečeť, na které jsem vyobrazen.“

York se zhluboka nadechl a udělal, co mu Jeho Výsost uložila, ačkoli mohl jen stěží uvěřit, že tenhle člověk, vydávající tak jasné rozkazy, je král Jindřich. Kde se ten bezvousý mládenec celou dobu zdržoval, že se vrátil jako tvrdý a přísný muž? York otevřel truhlici a objevil se hedvábný váček s cinkajícími kusy stříbra – oběma polovinami pečeti. Rozvázal tkanici, vyňal stříbrné matrice a podal je panovníkovi.

„Richarde Plantagenete, vévodo z Yorku, děkuji vám. Nyní se vzdalte, dokud vás opět nepovolám. Oba. Chci si odpočinout. A pokud se budete modlit, modlete se za to, abychom lorda Somerseta našli v Toweru živého a zdravého.“

York a Salisbury se současně hluboce poklonili a opustili komnatu s veškerou škrobenou důstojností, jíž byli schopni. Hrabě Percy se za nimi díval s hlubokým uspokojením ve tváři.

„Tento den si budu dlouho pamatovat, Vaše Výsosti. Den, kdy jste se vrátil jako panovník a vyhnal jste odtud hady a lotry!“